

احیای سنت حسنه با جلسات قرآن خانگی

رونق جلسات قرآن خانگی در انتظار توجه متولیان است

فرزانه شهامت

گزارش روز

قرارشان همیشه همین بود؛ یک ساعت بعد اذان مغرب، رحل وقرآن رازیربغل بزنند واز کوچه پس کوچه های تنگ محله طبرسی راهی خانه ای شوند که آن شب افتخار میزبانی شان را دارد. گاهی این خانه، درندشت بود، باحیاطی بزرگ که در خنکای شب های تابستان جان می داد برای یک شب نشینی مؤمنانه. گاهی هم خانه میزبان نقلی بود و پنجاه متری، مثل خانه خیلی از اعضای ندار این جلسه، داراوندار اهمیتی نداشت، وقتی کتاب خدادل هایشان را به هم گره زده بود و دور هم جمعشان می کرد. دوره قرآنی که از آن می گویم، باهمین فرمان بیش از صد سال عمر کرده است. دقیقش را بخواهید، رمضان سه سال پیش تولد صدسالگی اش جشن گرفته و رسانه ای شد، باگرمی داشت یادبانیان یا اخلاصی که زمانی باعشق به این محفل پامی گذاشتند. آن هایی که حالا اسیر خاک اند و نسل سوم تا پنجمشان از گوشه و کنار شهر به این جلسه قرآن خانگی می آیند. اشتیاق پیرو جوان به حضور در جلسات هفتگی این دوره قرآن، به خیلی چیزها گره خورده است؛ از مهربانی بزرگ ترها یا کوچک ترها و هدایای گاه و بیگاهی که پیشکش قاریان کوچک این جلسات می شود تا برنامه هایی که برای دستگیری از خانواده های نیازمند دارند. دوره قرآن خانگی «خامس آل عبا» با همه زیبایی اش پرتعداد نیست و چراغ عمر برخی از آن ها به ویژه در سال های گذشته خاموش شده است. کار کردهای بی جایگزین این محفل ها باعث شد اردیبهشت ۱۳۹۸، رهبر معظم انقلاب در دیدار با جمعی از قاریان و حافظان قرآن، احیای جلسات قرآن خانگی را این طور مطالبه کنند: «بعضی از عادت های خوب وجود داشت که حالا به خاطر تلویزیون قرآن و رادیوی تلاوت و مانند این ها که داریم، یک خرده ای عقب افتاده که بایستی جبران بشود. یکی همین دوره های خانگی قرآن بود.» آیا با گذشت بیش از سه سال از این تأکید و آرامش نسبی کرونایی، عزمی برای زدودن غبار از این میراث کهن وجود دارد؟

حمایت آری، تصدیگری خیر



احیای محفل قرآن در مسجد کرامت رانخستین برون داد همکاری شهرداری با جامعه قاریان قرآن مشهد بیان می کند

می گوید، برنامه ای برای احیای محافل قرآن در مساجد و سپس جلسات خانگی دارند که اولین برنامه قرار است تا چند روز دیگر، هم زمان با روز جهانی مسجد رونمایی شود. او در حالی تأکید رهبر معظم انقلاب برای تبدیل هر مسجد به یک پایگاه قرآن را د لیل تعریف چنین برنامه ای بیان می کند که احیای جلسات قرآن خانگی نیز دیگر تأکید معظم له بوده است و دست کم از لحاظ عمر مطرح شدن آن، قدیمی تر به حساب می آید. سادات فاطمی می گوید: مساجد در اولویت اول و سپس جلسات قرآن خانگی را دنبال و به طرح اضافه می کنیم. برای احیای جلسات قرآن خانگی کارها را به گونه ای پیش می بریم که از سال ۱۴۰۲ بتوان این جلسات را با شور و نظم بسیاری برگزار کنیم.

صحت های سیدعبدالله... ارجایی، شهردار مشهد، دل گرم کننده بود. نه فقط اشاره اش به بی مهری هایی که به کم رنگ شدن جلسات قرآن خانگی منجر شده است. نه حتی قول مساعدش برای حمایت مدیریت شهری از بازگشت رونق به این جلسات، بلکه نفس برگزاری چنین جلسه ای که در آن برای میزبان و مهمانان، موضوع اول و آخر قرآن باشد، موضوعیت دارد. خبر پای کار آمدن شهرداری مشهد برای حمایت از احیای محافل قرآنی به پایتخت هم رسیده است و کارشناسان قرآنی کشور، به فرخنده بودن نتایجش امیدوارند.

● برنامه ریزی برای جلسات قرآن خانگی

از رئیس هیئت مدیره جامعه قاریان قرآن مشهد درباره ایده شان برای احیای جلسات خانگی قرآن می پرسیم و آن طور که سید جواد سادات فاطمی

حمایت از برنامه های قرآنی

کمتر از چهار ماه پس از برگزاری این جلسه، به سراغ مدیران فرهنگی شهرداری مشهد می رویم تا ببینیم آیا آن بایدها و حمایت می کنیم ها رنگ اجرا به خود گرفته است یا خیر؟ معاون سازمان فرهنگی و اجتماعی شهرداری مشهد، از توافق های اولیه با جامعه قاریان قرآن مشهد می گوید، اینکه قرار شده است آن ها برنامه هایشان را برای توسعه محافل قرآنی و فعال شدن جلسات خانگی قرآن ارائه کنند و شهرداری هم تا حد امکان از آن ها حمایت کند. یوسف اسماعیل زاده، نا پرسیده روی همان نکته ای دست می گذارد که برآیمان مهم است؛ چگونگی ورود شهرداری، طوری که به استقلال و مردمی بودن این جلسات خدشه ای وارد نشود. او می گوید: ورود ماصرف جنبه پشتیبانی و هماهنگی دارد و از تصدیگری و متولی شدن خبری نیست. بر این مبنا نه کاری انجام دادیم و نه قرار است

به تلنگر نیاز داریم



از هزار جلسه ای که در سامانه جلسات خانگی قرآن به نشانی kqk.ir ثبت شده است، حدود ۱۸۰ مورد مربوط به مشهد است

نداشتیم برای اینکه افراد خدمت گیرنده، اطلاعاتشان را در سامانه ثبت کنند. باین حال، طبق اطلاعات موجود، از ۸ هزار جلسه ای که در سامانه جلسات خانگی قرآن به نشانی kqk.ir ثبت شده است، حدود ۱۸۰ مورد مربوط به مشهد است. حدود ۱۱ هزار نفر هم اطلاعاتشان را ثبت کردند که از این تعداد هفتصد مورد مربوط به خراسان رضوی و ۴۵۶ نفر از مشهد هستند. آن طور که می گوید، تربیت مربی، ختم جمعی، ارائه محتوای آموزشی و به اشتراک گذاشتن تجربیات فعالان جلسات



طرح علی معصوم، بنیاد اشپراز

جای خالی یک حرکت ملی



مهم ترین نیاز جلسات قرآن، خوراک محتوایی می تواند محتوای قرآنی برای تدبیر و نشر راتولید کنند و در اختیار جلسات قرآن خانگی قرار بدهند

«مسجد و مؤسسه و جلسه خانگی، محفل قرآن در هر کدام که برپا شود، کارکرد خودش را دارد. مزیت ویژه ای که جلسات قرآن خانگی نسبت به بقیه محافل قرآن دارد، دورهمی های خانوادگی و دوستانه و عواطفی است که در این جلسات با محوریت قرآن شکل می گیرد، چیزی که قائم مقام شورای عالی قرآن کشور در باره دوره های خانگی قرآن می گوید یک کانونی که دشمنان برای موریانه ای شدن و فروریختن پایه هایش برنامه دارند. با سیدعلی سربای، شرایط جلسه ای را مرور می کنیم که رهبر معظم انقلاب در آن از لزوم احیای جلسات خانگی قرآن گفتند. حضار، حافظان قاریان بودند و نه به عنوان مثال، اعضای هیئت دولت. باین مقدمه از اومی پرسیم مخاطب صحبت رهبر معظم انقلاب اسلامی دقیقا چه کسانی بودند؟ پاسخ کلیشه ای همان است که بگوییم «همه ما، با این حساب، دستگاه های خواه چه کار کنند برای جلساتی که کاملاً مردمی است و نباید به مردمی بودنش لطمه ای وارد شود؟

ایجاد شبکه ای از جلسات خانگی قرآن، پیش نیازی است که سربای به آن اشاره می کند و ادامه می دهد: همین جلسات کاملاً مردمی هم به سامان دهی نیاز دارد. مهم ترین نیاز جلسات قرآن، خوراک محتوایی است. دستگاه های می توانند محتوای قرآنی برای تدبیر و نشر راتولید کنند و در اختیار جلسات قرآن خانگی قرار بدهند. همین طور می توانند برای افزایش انگیزه مشارکت مردم برنامه ریزی کنند، چیزهایی مثل کارهای تربیتی، مسابقات بین جلسات قرآن خانگی، اردو...، اینکه مربی جلسه، آموزش های لازم را برای اداره کردن جلسه ببیند هم مهم است. هر چه باشد، بسیاری از این جلسات حکم یک کلاس چند پایه را دارد. او در باره دلیل اقبال بیشتر مردم به برگزاری جلسات روضه خانگی و توجه کمتر به برگزاری دوره قرآن می گوید: برای پاسخ دقیق، پیمایش های علمی لازم است. قضیه ریشه های فرهنگی و اجتماعی

یادداشت

قرآن، متمم روضه های خانگی باشد



حجت الاسلام والمسلمین حجت مجیدی بنیادی

جلسه قرآن خانگی باید مستمر باشد تا کارکردهای مثل مصون کردن خانواده ها در برابر آسیب های اجتماعی را نشان دهد. لازمه پایداری هم این است که مردمی بماند و نهاد های دولتی صرفاً پشتیبان باشند. وقتی این کار کرد ها به اوج خود می رسد که جلسات قرآن و روضه های خانگی، متمم هم باشند و شاهد ترکیبی از قرآن و عزت در این جلسات باشیم.

به باور بنده احیای جلسات قرآن خانگی حول دو محور مسجد محله و مؤسسه قرآنی شدنی است. چون هر دو پایگاه مردمی دارند. وجود دو تا پنج مؤسسه قرآنی در هر یک از مناطق سیزده گانه شهرداری مشهد با سال ها فعالیتشان و اعتبار نزد مردم، ظرفیتی کم نظیر برای فعال کردن جلسات قرآن خانگی است. چالشی که وجود دارد، استیجاری بودن مکان این مؤسسات است که می تواند ریزش مخاطب به همراه داشته باشد. برای رفع این آسیب، دو سال پیش به مرکز رسیدگی به امور مساجد پیشنهاد کردیم که هر مسجد یک پایگاه قرآنی داشته باشد تا هم افزایی باعث پیشرفت فعالیت های قرآنی و احیای جلسات قرآن خانگی در منطقه شود. این مرکز پای کار است، اما چون مساجد از حالت ساختاری شان خارج شده اند، کار به نتیجه ای که باید نرسیده است. ساده تر بگویم، هر مسجد برای خودش یک رویکرد دارد، در یکی خادم مسجد حرف اول و آخر را می زند. در دیگری هیئت امنا همه کاره است و... این ها باعث شده است که در مشهد به نسبت شهرستان ها پیشرفت خوبی نداشته باشیم.

به عنوان کسی که سال هاست با مسئولان وظیفه مند در زمینه قرآن ارتباط دارم، معتقدم در این دست آسیب ها که باعث ریزش هایی در بحث قرآن شده است، مردم مقصر نیستند. مسئولانی مقصرند که در فعالیت های قرآنی نگهشان دولتی است، نه مردمی و این چیزی است که انگیزه مردم را تضعیف می کند. از برخی مدیران قرآنی کشور می گویم که خودشان گرفتار بی انگیزگی هستند. خوب حرف می زنند، اما خوب عمل نمی کنند. مدبری که نه خودش اهل تلاوت قرآن است، نه در جلسات قرآنی شرکت می کند و نه آن را در خانه اش برگزار می کند، نمی تواند در سطح کلان تصمیم ساز و تصمیم گیر خوبی باشد.

منکر خدمات دستگاه ها و افرادی که در این دهه ها خدمت کردند، نیست. اما نتوانستند حداقل دغدغه های قرآنی را برآورده کنند. بنابراین، می بینیم امور مساجد برای خودش دارد کار می کند، ارشاد برای خودش، تشکل های قرآنی برای خودشان، اوقاف برای خودش و... مواردی که از یاد و خروجی اش نامشخص است. ریشه همه این ها این است که در کشور، متولی قرآن نداریم و هیچ کس پاسخگو نیست. رهبر معظم انقلاب دغدغه ای قرآنی را مطرح کرده اجرا نشده است. چه کسی پاسخگوست؟ شما می دانید؟

چهره

نگاهی به زندگی حاجی عابدزاده، مؤسس انجمن پیروان قرآن

مبلغ مجاهد



مرحوم حاج علی اصغر عابدزاده سال ۱۳۹۰ خورشیدی در محدوده کوچه شیشه گر خانه (چهار رشنه بازار) نزدیک قبرستان قدیمی شهر مشهد، در ابتدای خیابان طبرسی به دنیا آمد. او خیلی زود پدرش را از دست داد، ولی با کوشش و فعالیت دنبال کار رفت و با عشق و علاقه وارد بازار کار شد. زنده یاد عابدزاده در جوانی به شغل حلبی سازی مشغول شد و بعد ها کارخانه

آینه سازی را تأسیس کرد و به کارهای خیر هم می رسید و در هر کاری پیش قدم بود. مرحوم عابدزاده به دلیل نفوذی که میان کسبه و مردم عادی مشهد داشت، در منازل جلسات تبلیغی تشکیل می داد و با تبلیغ و ارشاد میان مردم کوچه و بازار می رفت و مقابل گروه های سیاسی می ایستاد و با روشنگری، مانع از گرایش مردم به جریان های انحرافی می شد. او

پس از مدتی تصمیم گرفت بنایی مستقل برای کارهای تبلیغی اش بسازد و چنین بود که نخستین مهدیه در سال ۱۳۳۶ افتتاح شد، ساختمانی که نام حضرت مهدی (ع) بر آن گذاشته شده بود و دارای حیاط، سالن اجتماعات برای سخنرانی و برگزاری مراسم و اتاق های متعدد برای آموزش طلاب بود. مرحوم عابدزاده این محل را با هزینه شخصی اداره و از آن به عنوان ستاد و مرکز فعالیت های خود استفاده می کرد. سپس چهارده بنای موقوفه به نام چهارده معصوم (ع) در نقاط گوناگون شهر ساخت که با استقبال مردم همراه شد. پس از این اقدام بزرگ بود که در دیگر شهرها با الگوبرداری از این کار مرحوم، مهدیهایی ساخته و بهره برداری شد.

از جمله خدمات مرحوم عابدزاده می توان به تأسیس «انجمن پیروان قرآن» اشاره کرد. او پس از اینکه در مشهد مشهور شد و مورد اعتماد مردم قرار گرفت، این انجمن را تأسیس کرد. در این انجمن قرائت قرآن، تجوید، بیان احکام و مسائل شرعی، موضوع های اجتماعی و نیازهای محلی مطرح می شد و منبر تبلیغ و ذکر مصیبت هم برگزار بود.

همه افراد در انجمن پیروان قرآن، خوش نام بودند و فقط برای رضای خدا کار می کردند. هیچ کس به فکر پول و موقعیت و مقام نبود و از مرحوم عابدزاده حرف شنوی داشتند. اگر کسی می خواست حرفی را رد کند، بالاتر از آن نظری پیدا نمی کرد. زیراحاجی عابدزاده فردی خلاق و مبتکر بود که با اندیشه سخن می گفت و حرف هایش حساب شده و با تفکر بود.

مرحوم عابدزاده در ۹ دی ۱۳۵۷ همراه مردم در راهپیمایی علیه رژیم پهلوی به خیابان آمد. این راهپیمایی از خیابان ۱۵ خرداد آغاز شد و در ادامه به چهارراه لشکر و سپس به سمت حرم در حرکت بود. در آن روز زنان و کودکان زیرتانک های ارتش قتل عام شدند. مشاهده این حادثه و تصاویر بر مرحوم عابدزاده سخت آمد و در چهارراه لشکر سکتة مغزی کرد. دوستان و یارانش او را به سمت بیمارستان امام رضا (ع) که نزدیک ترین محل به حادثه بود، بردند و از آنجا وی را به بیمارستان قائم (ع) انتقال دادند و یک هفته در این بیمارستان بستری بود. مرحوم عابدزاده از سال ۱۳۶۱ تا ۱۳۶۴ به علت سکتة مغزی و مشکل فراموشی در آسایشگاه معلولان فیاض بخش مشهد بستری بود و سرانجام ۲۴ تیر ۱۳۶۵ دارفانی را وداع گفت.

شهریار

۳۳ شنبه ۱۲ خرداد ۱۴۰۱ ۱۸ خرداد ۱۴۴۴ شماره

۱۳



حکم